

על האש

ולבש הכהן מדו בד
ומכנסי בד ילבש על
בשרו והרים את הדשן
אשר תאכל האש את
העולה על המזבח
ושמו אצל המזבח:

(ויקרא ו.ג.)

מתוך העבודות הרבות שהיו הכהנים עושים בבית המקדש, שני תפקידים היו מוטלים על הכהן הגדול בעצמו. התפקיד האחד היה ביצוע כל עבודות השחיטה וההקרבה ביום הכיפורים. ביום הקדוש והמיוחד הזה היה הכהן הגדול מבצע את העבודות שבימים רגילים היו מוטלות על הכהנים הפשוטים. התפקיד השני המיוחד לכהן הגדול היה תרומת הדשן, כפי שכתוב בתחילת הפרשה: "צו את אהרון ואת בניו (מכאן לומדים שמצווה זו הייתה מוטלת רק על הכהנים הגדולים, שהרי אהרון ובניו היו כהנים גדולים) לאמור: זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח". קרבן העולה היה נשרף והולך בראש המזבח במשך כל הלילה. בבוקר **ב'א** הכהן הגדול, כשהוא לבוש בבגדים מיוחדים, אוסף ומרים את שאריות השרפה מהלילה שעבר ומניח אותם לצד המזבח.

תרומת הדשן, קרי - הפעולה של הרמת הגחלים של שארית השרפה מעל המזבח והעברתם אל מחוץ למזבח היא מצווה מן התורה המוטלת על הכהן הגדול בלבד ואין לכהן הדיוט רשות לבצע אותה. מה כל כך מיוחד במצווה זו, שהתורה קבעה שרק הכהן הגדול רשאי לבצע אותה?

כל מי שעשה פעם מדורה יודע שבסוף שלב הבעירה, לאחר שהאש דולקת במשך כמה שעות, נשארים רק גחלים. הגחלים הללו הם עדיין חמים מפני שהאש נמצאת בתוכם, אולם כבר אין להם להבה. ואולם, אם מטלטלים ומזיזים את הגחלים הללו, האש שבהם מתלקחת ויכולה לעלות מהם להבה. באופן טבעי, הגחלים שבערו כל הלילה על המזבח היו בבוקר במצב של קרוב לכיבוי גמור. הם עדיין בערו, אולם כבר לא עלתה מהם להבה. כשהכהן הגדול היה מרים ומזיז את הגחלים האלה, הוא היה גורם בכך להתלקחות מחודשת שלהם.

בדור שלנו ישנם הרבה יהודים הנמצאים במצב דומה לגחלים שבערו כל הלילה על המזבח. אחרי מאות ואלפי שנים שאש התורה והיהדות בערה בליבותיהם של אבותיהם ואבות-אבותיהם, אצלם האש הזו כבר חלשה מאד. היא קיימת והיא עדיין קצת מחממת, אולם אין לה להבה. אש היהדות שבליבם אינה מספיק חזקה כדי שתוכל להאיר ולחמם את כל החיים שלהם. הם לא מצליחים למלא את החיים שלהם בתוכן של יהדות ושל קדושה. אם המצב יישאר כמו שהוא, אש היהדות עלולה לכבות לגמרי והם יאבדו כל קשר עם מקורם, עם עמם ועם נשמתם. הם זקוקים למישהו שיעזור להם להחיות את הזיקה שלהם ליהדות, מישהו שיגרום להם להרגיש שייכים לעם היהודי, מישהו שיעזור להם להתחבר למורשת העבר של העם היהודי ולחזון העתיד הגדול שלו. זהו תפקידם של אנשי הדת בדורנו. הרבנים הם הכוהנים הגדולים של הדור שלנו והם צריכים לקחת יהודי כזה, לרומם אותו ולהפיח בו מחדש את אש היהדות. איך עושים את זה? אש היהדות תבער

אצל כל יהודי לא ע"י גערות או הטפות מוסר על מה שהוא לא בסדר אלא ע"י זה שיראו לו שהוא כן בסדר, שכן אכפת לו לשמור על מורשת האבות שלו ולהיות חלק מעם ישראל. אצל כל יהודי אפשר למצוא את הפינה בלב שהיהדות עדיין חיה בו. גם אם היא לא בוערת, גם אם הוא אינו מקיים הרבה מן המצוות, גם אם הוא הפסיק לבוא לבית הכנסת, עדיין הנקודה היהודית החמה נמצאת שם, כמו גחל, ומה שהרב צריך לעשות הוא להרים את הגחל הזה, להתייחס אליו ולגרום לו לבעור שוב. אסור להתיימש מאף יהודי, מכיוון שאצל כל יהודי הרוצה בכך אפשר להחיות את היהדות.

ישנם גם יהודים המקיימים את המצוות, באים באופן קבוע לבית הכנסת ומרגישים חלק מהקהילה, אבל חסרה להם ההתלהבות. היהדות היא בשבילם אוסף של התנהגויות ריטואליות, שהם מסכימים להשתתף בהם כחלק מתודעת הזהות היהודית שלהם. אני יהודי, אז אני בא לבית כנסת. אני יהודי, אז אני עושה "סדר" בפסח וכו'. אבל הם עושים את זה בקרירות, בלי התלהבות ובלי שמחה. גם זהו התפקיד של הרב, להכניס אש של שמחה והתלהבות בחיים היהודיים. הרב צריך ללמד לא רק מה מותר ומה אסור ליהודי לעשות, אלא גם מה זה יהודי וכמה יהודי צריך להיות שמח שהוא יהודי.

את מלאכת תרומת הדשן עשה הכהן הגדול כשהוא לבוש בגדי לבן. סביר להניח שהבגדים הללו היו מתלכלכים קצת במלאכה זו. מדוע הבגדים צריכים להיות לבנים, זה הרי "לא פרקטי"? לפעמים אנו פוגשים אנשים במצב נפשי ירוד. מסיבה זו או אחרת קשה להם עם עצמם. הם לא מרגישים שהם אוהבים את עצמם והם לא מרגישים דאויים לאהבתם של אחרים. קשה להתקרב לאנשים האלה כי הם משדרים לסביבה חוסר רצון לקשר, אבל באמת אין מי שזקוק ליחס אנושי חם יותר מהם. דווקא בגלל שהם קצת כבויים בעצמם, הם זקוקים נואשות למישהו שיחמם את ליבם, יעודד אותם, יגרום להם לחוש רצויים ואהובים. זו חובה קדושה של כל

אחד מאתנו לשים לב לאנשים האלו, לזהות את המצוקה שלהם ולחמם את ליבם. אנו יכולים להצית מחדש את האש שלהם. כל מה שצריך זה לא לחשוש ללכלך קצת את הבגדים. אנו אוהבים לשמור על עצמנו ולכן באופן ספונטני אנו נמשכים לאנשים המשדרים חביבות והרגשה נינוחה. אדם שנמצא במצב רוח ירוד עלול לפעמים להיות לא נחמד, לדחות את ניסיונות ההתקרבות שלנו ולשדר כלפינו דחייה. כמובן, כל אלה הן אותות מצוקה ומה שבאמת עומד מאחוריהם הוא צורך גדול לקירבה אנושית וליחס חם, אולם מי שחושש לעורו ואינו רוצה להיפגע עלול להפסיק לנסות לעודד את האדם הזה. אנו צריכים ללמוד מהכהן הגדול, שכשהוא היה עסוק במלאכת ליבוי האש בגחלים, הוא לא חשש פן יתלכלך. הוא היה מוכן שבגדים הלבנים יספגו כמה כתמים בשביל עבודת הקודש. גם לעודד בן-אדם ולתת לו נחמה ותקווה היא מלאכת קודש ואין לחשוש פן "נתלכלך" קצת. הרושם הטוב של השמחה והתקווה שהבאנו לאותו אדם כשהוא היה זקוק לכך יישאר זמן רב אחרי שיעלם הרושם של חוסר הנחמדות הראשונית שלו כלפינו.

בגמרא כתוב שהכהן הגדול היה לוקח מאש הגחלים שעל המזבח וממנה הוא היה מדליק את המנורה שעמדה בהיכל. לעומת המזבח, המסמל את עולם הרגש היהודי, אור המנורה מסמל את החכמה והדעת של היהדות. מה שהכהן הגדול עשה היה לקחת את הרגש היהודי הבריא ולהשתמש בו כדי לחזק את לימוד התורה. כאשר זה קורה, כשמצליחים ליצור קשר בין הלב היהודי והראש היהודי, שני הצדדים מרוויחים מכך. הרגש מעורר את הרצון ללמוד ולהכיר את אוצרות הדעת של התורה ולימוד התורה מצדו מחזק, מייצב ומבסס את תחושת הזהות היהודית והרגשת השייכות לעם ישראל.

אש המזבח ואש המנורה שונים זה מזה. בעוד שאש המזבח שורף ומכלה את מה שמונח עליו, אש המנורה מפיץ אור המתפשט לכל הכיוונים. ישנם יהודים הדומים

למנורה וישנם יהודים הדומים למזבח. "יהודי המנורה" הם אלה שלמדו הרבה תורה והם כבר יכולים ללמד ולהפיץ את אור התורה. "יהודי המזבח" הם אלה שלא זכו ללמוד הרבה תורה, אולם הם מוכנים להקריב מעצמם בשביל יהודים אחרים. הם מוכנים לתרום מזמנם ומכספם בשביל יהודים אחרים הזקוקים להם.

כשהכהן הגדול מדליק את המנורה מהאש שהוא לקח מהמזבח זה אומר שהמנורה צריכה את המזבח כדי לדלוק. אש המזבח דומה גם לאש היצרים והתאוות האנושיות. אנו צריכים לקחת את האש הטבעית הזו ולהביא אותה אל המנורה, אל אור השכל והדעת. איננו יכולים לחיות כמו חיות, הנשלטות לגמרי ע"י האינסטינקטים ויצר הקיום הטבעי שלהם. אנו צריכים לדעת איך להשתמש בכל כוחות הנפש שלנו באופן מבוקר ונכון על פי השכל. התורה אינה עומדת בסתירה ליצרים הטבעיים שלנו והיא אינה מנסה לכבות את האש הבוערת בנו. התורה מדריכה אותנו איך להשתמש נכון בכל כוחות הנפש שלנו. לכל יצר ולכל תאוה יש מקום שבו הם יכולים וצריכים לבוא לידי ביטוי באופן ובמידה הנכונים והבריאים. ליצר המין, למשל, יש תפקיד חשוב בקשר של איש ואשתו. לתאוות האכילה יש מקום בסעודות מצווה, למשל בסעודות שבת. התורה מכוונת אותנו איך לשמור על איזון נכון בין כל הכוחות הללו. האתגר שלנו הוא להביא את אש המזבח אל המנורה, להצליח לא להיות עבדים של להט היצרים שלנו אלא לשלוט עליהם ולכוון אותם אל מקומם וזמנם הראוי על פי התורה והשכל.

רעיון דומה מבוטא גם בסוגי הקורבנות. אף קורבן לא היה נשרף כולו כל המזבח. ה' רוצה שתתן משהו משלך, אך הוא לא רוצה שתקריב את כולך. אפילו בקרבן עולה, שנקרא כך משום שהוא היה עולה כמעט כולו למזבח, היו פושטים קודם את עורו ורק אז מקריבים אותו. אבל חשוב לדעת, שמבחינת דרגת הקדושה של הקורבנות קורבן עולה לא היה הגבוה ביותר. הקורבן הגבוה ביותר היה קורבן שלמים. קורבן

שלמים היה עולה בחלקו למזבח, חלק ממנו היה נאכל ע"י הכוהנים ואילו רוב בשר הקורבן היה נאכל ע"י הבעלים, הם האנשים שהביאו את הקורבן. החלוקה הזו מבטאת את הרעיון שהיהדות מכירה בכך שלאדם ישנם צרכים טבעיים. התורה אינה מתביישת בכך ואינה מסתירה את זאת. ה' ברא אותנו עם רצון טבעי לדאוג לעצמנו והתורה אינה מצפה מאיתנו למחוק את עצמנו ולוותר על כל רצון להנאה אישית. התורה רק מחנכת אותנו לדאוג לא רק לעצמנו ולזכור שגם לאנשים שליחנו ישנם צרכים כאלו ואחרים, בדיוק כמו לנו. התורה אינה אומרת לנו לוותר על כל מה שיש לנו ולתת את זה לאחרים. התורה אומרת לנו לחלוק את מה שיש לנו עם אחרים. כמו קורבן שלמים, שרובו נאכל ע"י הבעלים, אבל מקצתו ניתן כביכול לה' דרך המזבח ומקצתו ניתן לכוהנים. חז"ל מסבירים שלכן הוא נקרא "שלמים", משום שהוא עושה שלום בין המזבח, הכוהנים וישראל. כל אחד מהצדדים קיבל את חלקו. קורבן שלמים היה הקורבן המעולה ביותר למרות שרק חלק קטן ממנו עלה למזבח, משום שהבעלים התחלקו בו עם אנשים אחרים. אחרי הכל, ה' הרי לא זקוק לקורבנות שלנו. הקורבנות מרגילים אותנו לעשות את הדבר החשוב ביותר לשמירה על צלם אלוקים שלנו וגם ליצירה ושמירה של מערכות יחסים עם בני אדם אחרים והוא - לחלוק עם אחרים, לא לרצות לקחת הכל לעצמנו וללמוד לרצות לתת גם לאחרים.

חז"ל אמרו שלעתיד לבוא כל הקורבנות יתבטלו, חוץ מקורבן שלמים וקורבן תודה. קורבן שלמים מחנך אותנו לחלוק עם אחרים את מה שיש לנו וקורבן תודה מחנך אותנו לא להיות אדישים לטובות ולחסדים שאנו זוכים לקבל. כשאנו חולקים עם אחרים את מה שיש לנו, זה מראה שלא רק השמחה והאושר שלנו עצמנו חשובים לנו אלא גם השמחה והאושר של אנשים אחרים. זוהי הסיבה שעד היום, כאשר מישהו מבקש לציין מאורע שמח, הוא עושה "קידוש". הוא אומר בכך שמה שחשוב לו זה לא רק שהוא יהיה שמח ומאושר, אלא גם שהחברים שלו ובני

הקהילה שלו ישמחו ויהנו גם הם.

לקחת את מה שיש לך ולחלוק את זה עם אחרים, להקל את מצוקתו של העני, להאכיל את הרעב ולהלביש את העני - כל אלה הם מצוות גדולות. להתכחש לעצמך אינה מצווה. אם אתה מונע טובה או הנאה מעצמך ואת הכסף שחסכת בכך אינך נותן למטרה טובה, אין בכך שום מצווה. הקרבה עצמית כשלעצמה אינה מצווה, ברוב המקרים זו אפילו עבירה. היהדות איננה מאמינה בשנאה עצמית אלא באהבת הזולת. היהדות איננה דוגלת בהתכחשות עצמית, אלא במודעות לעצמנו ולזולת. עלינו להבין בעצמנו את העקרונות הללו ולחנך על פיהם את ילדינו. אסור שהנוער שלנו יחשוב שהיהדות מצפה ממנו להקריב את עצמו. הוא צריך לדעת שהאמביציות שלו הם דבר חיובי וטוב ואסור לו לדכא אותן, אלא רק ללמוד איך לשלב אותן עם הדאגה לזולת.